

PANUN pakinoita

Protestum

tämä pakina kyllä tulee, mutta ei välitetä, onhan se vappu ensi vuonnakin! Tuo periaatteellinen erimielisyys ylioppilaslakin päähän panon ajankohdasta valpuriin päivän maissa alkaa vaikuttaa hieman hullunkuriselta puheenaiheelta, kun sitä jatkuu vuodesta vuoteen. Kun tähän nyt tietysti kohta sanotaan, että setä on unohtanut olleensa nuori ylioppilaskin joskus, minä vakuutan, että en ole sitä unohtanut. Näin pitkällä tähtäimellä ajatellen, myönnän olleeni hirveän nuori, ainakain silloin tällöin. Vapun vietto ehti tulla puheen aiheeksi minunkin nuoruusvuosinani. Oli kysymys siitä, että saako yleensä »ottaa vastaan» vappua, vai pitääkö unesta kirkkain silmin vasta aamulla kokoontua Botnian eteen Ullanlinnan-matkaa varten. Vanha tapa kun oli tuo viimemainittu. Miten siinä silloin keskusteltiin siitä ylioppilaslakista ja sen päähänpanosta, sitä en kuolemakseni muista, vaikka tärkeä sekin kysymys oli olevinaan. Sensijaan kerran ainakin päätti osakunta, että se aloittaa vasta vappuaamuna. Kun minusta kuitenkin oli mahdoton ajatus, että ihmisten vapunvastaanottotapa saataisiin loppumaan, pidin päätösten tekoa turhana. Vapaat ylioppilaat, jotka saattoivat — jos saattoivat — pitää vapaapäivän vapun jälkeenkin, saattoivat niinollen ajatella vappuiltaakin juhlaillana, mutta muille, myös entisille ylioppilaille, se oli mahdottomuus, myös professoreille etc.

Ja kun sattui olemaan niin, että vapputreffit oli tehty jo talvella, ne myös pidettiin, mutta Botnialle tulon kirkkain silmin, sillä kävin ne pesemässä siinä aamutuimaan kun aurinko jo paistoi ja muistan siinä samantien mieleni virkistykseksi lukeneeni hieman Kiven kesäisiä runoja. Ja jos se lakki silloin vasta otettiin mukaan, niin varmasti sen vasta silloin otin minäkin.

Kun se kesikyön hetki, jona oli tapana — ja oli kai jo kauan ollut — panna lakki päähän, useimmissa tapauksissa on liian meluisa hetki ja moni heikko luonne jo siihen mennessä on unohtanut ajankulun yleensäkin, kieltämättä joku toinen ajankohta olisi paljon sopivampi. Tällaisissa asioissa konservatiivisena luonteeltani olisin taipuvainen ehdottamaan lakin päähänpanoaan uudelleen vappuaamuna. Vanhan ja opiskelukaupunkinsa jättäneen civiksen on kuitenkin viisainta olla pistämättä lusikkaansa nuorison soppaan, niinhän on aina ollut. Mikäpä siinä jos lakki otetaan esille aattona vaikkapa klo 18. Siinä on vain se vaara, että vuosien mittaan ajankohta siirtyy aina pitemmälle ja pitemmälle huhtikuun puolelle, lopuksi ehkä vapunaaton aamuun! Mutta pääasia on, että ylioppilasnuoriso vähissä erin pääsee yksimieliseksi tässä asiassa, joka julkisen huomion kohteeksi joutuneena ei ole mokoman erimielisyyden arvoinen.

Näin kun ollaan helatorstain kynnyksellä tekee mieleni vain protesteerata vapunviettoa vastaan yleensä, noin periaatteessa. On totisesti aivan hullu tapa tehdä valpurista suomalainen kevätjuhlan päivä, kun nyt kuitenkin muuttamaton tosiasia on, että täällä meidän leveysasteillamme ainakin yhtä useassa tapauksessa kuin »leivoset» sopii vappulauluksi »valkohiutaleita maahan lankeaa». Jota romanttista valssia senpuolesta kouluajan vappuina monet kerrot kokoonnuimme kotiini gramfonilla soittamaan. Sehän on kyllä vapaapäivä lähinnä sen takia, että se on työväestön, kuten sanonta kuuluu, kansainvälinen juhlapäivä. Ja pidettäkään vapaapäivänä. Marssijat tarvitsevat sen siihen ja ylioppilaille se sopisi mainiosti. Ja vanhat civikset pankoon nuoruuten sa muistoja verestääkseen valkolakin päähänsä ja kantakoon sitä sen päivää, mutta yleisenä kevätpäivänä oli ennenvanhaan hellunta ja se sopisi virkaan edelleenkin. Helluntait nyt sentään yksi kymmentä vastaan ovat kohtalaisen lämpimiä ja leppoisia.

Käsite työväestö on muuten vallan muuttunut viime vuosikymmenien aikana. Aluperinhän sillä tarkoitettiin lähinnä ruumiillisen työn tekijöitä, monessa tapauksessa kovaosaisia ammattikuntia, jotka lisäksi olivat riippuvaisuussuhteessa työnantajastaan. Nyt saa kunnianimen »työläinen» jokainen, mutta vain se, joka on sitä puolueen puitteissa, sosialistien tai kommunistien, viimemainittujen mielestä vain se, joka marssii heidän riveissään. Oli sitten menestyvä yksityisyrittäjä, akateeminen kansalainen, lapiomies tai kivenhakkaaja. Kun taas kääntäen ne, jotka eivät tunnusta väriä, ovat porvareita, enemmän tai vähemmän toisten kustannuksella eläviä loiskansalaisia. Tekivät sitten minkälaisia työpäiviä tahansa.

Mutta enpäähän eksy politiikoimaan, vaan palaan opintielä astuvien tai ainakin astuneiden pariin. Muutamissa kaupungeissamme toimii hyvällä menestyksellä sellaisiakin yhdistyksiä kuin koulujen seniorikerhot. Oulun lyseon eroava rehtori, tohtori A. A. Parvela otti tässä eräessä tilaisuudessa, jossa oli meitä muutamia entisiä Oulun lyseon oppilaita läsnä, puheeksi entisten lyseolaisten seniorikerhon perustamisen. Ajatus on hyvä ja saavuttaa varmaan laajempaakin kannatusta. Siinä ollaan sitäpaitsi tavallaan ajatusta pitemmälläkin jo, sillä muistaakseni juuri ennen talvisodan syttymistä Oulussa perustettiin lyseon entisten oppilaiden kerho, jolle jo valittiin johtokuntakin. Mutta sen enempää ei kerho ehtinyt toimia eikä myöskään tehdä perustamistaan tunnetuksi. Siitähän sopii lähteä — kollegani nimimerkki Nota oli muistaakseni eräs perustajista ja tietää siis jutusta enemmänkin. Eiköhän palata asiaan! Kyllähän lyseon perinteet hyvin tällaista edellyttävät!